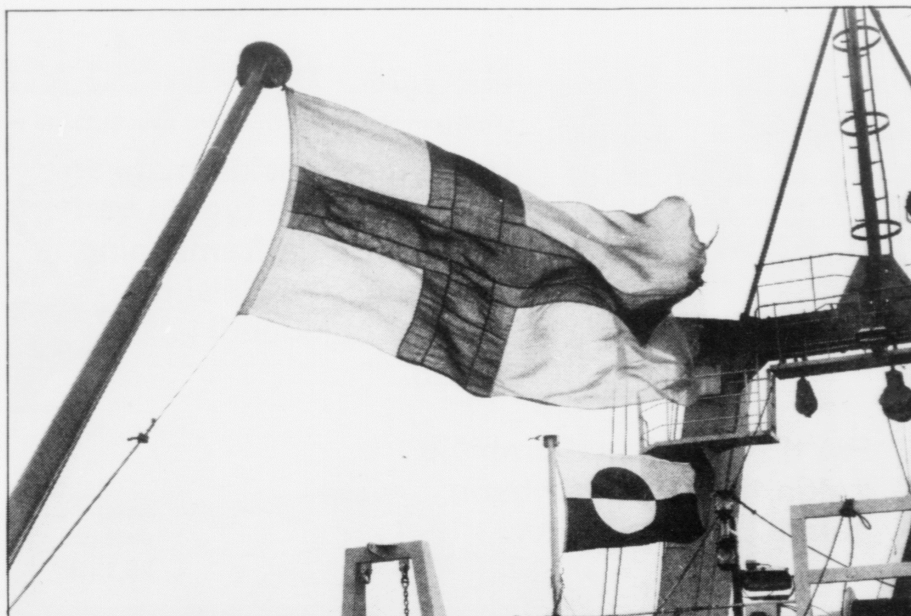

Norðmenn ynskja loft á føroyska rækjuveiði við Svalbard

Norska Reiðarafelagið hefur sent skriv til myndugleikarnar, har teir ynskja størri eftirlit við eitt nú føroysku og grønlandsku rækjuveiðini við Svalbard.

Norska Reiðarafelagið visir á, at bæði føroyingar og grønlandingar hava og eru í ferð við at útbyggja fiskiflotar sínar, sum serstakliga skulu fáa úrtøkuna við Svalbard. Normenn óttast, at føroyingar og grønlandingar eisini fara at fiska tosk í Svalbardssonuni

Um ikki so langa tíð byrja samráðingar um sínámillum fiskirættindi. Samráðingarnar við norðmenn fara útan iva at vera torførar — skulu vit ganga eftir teirri umrøðu, sum eitt nú føroyski fiskiskapurin við Svalbard fær í norsku fjølmiðlunum.

Nú um dagarnar hevði norska fiskivinnublaðið «Fiskaren» grein um fiskiveiðina hjá útlandskum skipum við Svalbard. Tað er norska reiðarafelagið «Fiskebåtredernes Forbund», sum hevur vent sær til bæði norska fiskivinnufelagið og «Norges Fiskerilag» og til fiskimálaráðið og uttanríkis-málaráðið viðvíkjandi spurninginum um útlandsku veiðu við Svalbard, iroknað teirri føroysku.

Reiðarafelagið ynskir, at myndugleikarnir í teimum komandi samráðingunum um sínámillum fiskirættindi seta størri krøv fram um eftirlit við fiskiveiðini í Svalbardssonuni.

Í einum skrivi frá Reiðarafelagnum verður m.a. sagt, at tann lögfrøðiligi rætturin og skyldan, sum norðmenn hava viðvíkjandi eftirliti við fiskastovnunum í Svalbardssonuni hevur ikki givið norðmonnum tað eftirlit, sum annars er ynskiligt.

Fiskiveiðan nógv økt

Vist verður á, at fiskiveiðan hjá øðrum tjóðum við Svalbard er mundað økt hesi seinastu árin.

Serliga verður vist til grønlandsku og føroysku rækjuveiðuna og sponsku toskaveiðuna. Hvat viðvíkur norsku veiðuni í

hesum økinum, so er tað ein heilt onnur støða, vil Reiðarafelagið vera við.

Orsakað av at nógv øki í Barentshavinum eru stongd, tí ov nógv av toska- og hýsuyngli hevur verið uppi í veiðini, hava norðmenn verið noyddir til at fiska meira í Svalbardssonuni enn higartil.

Sum nakað nýtt nevnið stýrið í Reiðarafelagnum tann vaksandi portugisiska fiskiskapin við Svalbard. Teir hava so kortini gingið við til at gera avtalu við norðmenn um at fiska í mesta lagi 2500 tons av toski í Svalbardssonuni.

— Tann týdnigarmesti spurningurin í framtíðini verður, í hvussu stóran mun Noreg megnar at hava eftirlit við teirri útlandsku veiðini — í eini stöðu, har fleiri av fiskastovnunum verða sera nógv troyttir. Røknast kann við at tað í 1986/87 móguliga verða veidd millum 50.000 og 100.000 tons av toski í økinum.

Reiðarafelagið visir so á fyra tjóðir ella bólkar av tjóðum, sum hava rættliga ymskild hugamál við Svalbard, og sum norðmenn hava ymsar móguleikar at hava eftirlit við.

Grønland

Hvat viðvíkur grønlandsku rækjuveiðini, so hevur talan higartil bert verið um eina »sporadiska« veiðu. Tað verður nú upplýst, at ein grønlandskur verksmiðjutrolari fiskar tosk í Svalbardssonuni. Grønland hevur annars framt eina sera stóra útbygging av fiskiflotanum, ið fyri stóran part er farin fram í Noregi við sera lagaligum figg-

ingartreytum.

Orsakað av tí vánaliga útlitinum fyri toskaveiðu í Grønlandi er grund til at óttast, at grønlandingar fara at økja munandi um bæði rækju- og toskaveiðuna í Svalbardssonuni, sigur Reiðarafelagið.

Føroyar

Hvat viðvíkur Føroyum, so sigur felagið, at teir stóru føroysku rækju- og toskatrolarnir kunnu ikki vera veiðina við Svalbard og í Barentshavinum fyruttan.

Føroyingar hava fingið toska- og lodnukvotu frá norðmonnum og russum í Barentshavinum, tilsamans 30.000 tons av lodnu og 7000-8000 tons av toski/hýsu. Við Svalbard fiska føroyingar rækjur. Føroyingar eru so gott sum útiðstíðir í Grønlandi. Annars hava føroyingar bygt fleiri nýggj verksmiðjuskip í Noregi við sera lagaligum figgingartreytum. Í lötuni verður ein ætlan gjord um at byggja 16 nýggj fiskiskip. 8-10 av teimum verða helst bygd í Noregi. Øll hesi skipini skulu klára seg við at fiska við Svalbard og í Barentshavinum. Tað eru tí á alvara orsøkir til at bera ótta fyri øktari toskaveiði við Svalbard, sigur Reiðarafelagið.

Spania/Portugal (EF)

Viðari verður sagt, at Spania hevur verið størsta hóttanin við teirri stóru toskaveiðini. Hetta kemst so av tí, at landið er útiðstíðir í Kanada. Spania hevur annars ein fiskiflota, sum eftir stuttari tíð kann økja sína veiðu heilt nógv, um hetta verður

neyðugt.

Portugal hevur í sínum kvotasamráðingum við norðmenn avmarkað sína veiðu til 2500 tons av toski. Norðmenn meta ikki, at nakar vandi er við hesi veiðuni.

EF hevur í veruleikanum góðtikið at »skikka sær væl« í Svalbardøki, tá talan er um tosk, tí kvotan í norsku øki norðan fyri 62°N eisini fevnir um fiskiveiðu við Svalbard. Tað sama er galdandi fyri lodnu. Tá talan er um rækjur, hava tað verið »sporadiske tillopp« til franska, bretsku, ítalska og danska veiðu. Nøgdin har hava kortini verið smáar.

Reiðarafelagið visir annars á, at tá Portugal og Spania koma upp í EF 1. januar 1986 verða helst betri móguleikar at fáa eftirlit við fiskiveiðini við Svalbard.

Eystanlond

Um eystureuropeisk lond verður sagt, at eitt nú Bulgaria og Eysturtýskland hava eina avmarkaða veiðu í Svalbardssonuni. Neyvan er orsøk til at halda, at hesi londini saman við Pólandi fara at skapa serstakar trupuleikar í framtíðini.

— tí, sigur Reiðarafelagið, at tað verður neyðugt at virka fyrri, at størri eftirlit fæst við fiskiveiðini hjá Grønlandi, Føroyum og EF í Svalbardssonuni.

— Hóast bæði Fiski- og Uttanríkisráðið leggjja stóran dent á hesar spurningar, so er helst neyðugt, at vinnan sjálv eisini framhaldandi leggur trýst á myndugleikarnar.

Hetta er serliga aktuelt,

nú veiðan hevur verið so góð. Hvat viðvíkur bæði Grønlandi og Føroyum, so kunnu norðurlandskar metingar koma við inn í myndina, metingar, sum kunnu fáa politiskan týðning og verða við til at leggja eitt trýst, sum verður til skaða fyrri norsk fiskiveiðihugamál.

Niðurstøða

Stýrið í norska reiðarafelagnum kemur til hesa niðurstøðu:

1. Økta útlandsku veiðan í Svalbardssonuni kann hava álvarsligar fylgjur. Tølini fyri veiðuna higartil í ár vísa, at talan er um munandi økta veiðu.

Nýggja stóðan hjá fiskastovnunum ger, at spurningurin og tørvurin á at seta loft á útlandsku veiðuna gerst meira týdnigarmikil enn nakrantíð.

2. Tað hevur stóran týðning at leggja merki til tað paradoksið, at bæði Grønland og Føroyar við

hjálp av norskum útflutningskreditti nútímansgera og byggja ein sera stóran flota av verksmiðjuskipum, sum fer at skapa økt trýst við fiskiveiðini við Svalbard og móguliga eisini í Barentshavinum. Um somu tíð fær norsk flotan, sum fiskar í hesum økinum, ikki somu treytir at virka undir eitt nú viðvíkjandi nútímansgerð o.l.

3. Móguleikarnir at fáa meiri eftirlit við útlandsku veiðuna í Svalbardssonuni eiga at verða kannaðir, antin við sáttmálum við tey aktuella londini, ella við at fremja enn størri norskt lögfrøðiligt vald í Svalbardssonuni.

At enda sigur stýrið í Reiðarafelagnum, at tað hevur stóran týðning at fáa eftirlit við sponsku toskaveiðuna, nú landið gerst limur í EF.

jan

